

ZAKON

O CENTRALNOJ EVIDENCIJI STVARNIH VLASNIKA

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se uspostavljanje, sadržina, osnovi evidentiranja i način vođenja Centralne evidencije stvarnih vlasnika (u daljem tekstu: Centralna evidencija) pravnih lica, drugih subjekata registrovanih u Republici Srbiji u skladu sa zakonom, trustova i pravnih odnosa sličnih trustu, za koje postoji obaveza evidentiranja stvarnih vlasnika u skladu sa ovim zakonom, kao i druga pitanja od značaja za evidentiranje stvarnih vlasnika.

Primena zakona

Član 2.

Ovaj zakon primenjuje se na sledeća pravna lica i druge subjekte registrovane u Republici Srbiji u skladu sa zakonom (u daljem tekstu: Registrovani subjekti):

- 1) privredna društva, osim javnih akcionarskih društava;
- 2) zadruge;
- 3) ogranke stranih privrednih društava;
- 4) poslovna i druga udruženja, osim privrednih komora i predstavništava stranih privrednih komora, političkih stranaka, sindikata, sportskih organizacija i udruženja, crkava i verskih zajednica;
- 5) fondacije i zadužbine;
- 6) ustanove;
- 7) predstavništva stranih privrednih društava, udruženja, fondacija i zadužbina.

Ovaj zakon primenjuje se i na:

1) trustove kojima se upravlja iz Republike Srbije ili kojima se uprava ne nalazi u Republici Srbiji ako poverenik u ime trasta stupa u poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos, odnosno obavlja transakcije ili gotovinske transakcije sa pravnim ili fizičkim licima na teritoriji Republike Srbije;

2) pravne odnose slične trustu kojima se upravlja iz Republike Srbije ili kojima se uprava ne nalazi u Republici Srbiji ako lice koje je uporedivo sa poverenikom stupa u poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos, odnosno obavlja transakcije ili gotovinske transakcije sa pravnim ili fizičkim licima na teritoriji Republike Srbije.

Upravljanje trustom ili pravnim odnosom sličnim trustu iz Republike Srbije postoji ukoliko poverenik trasta ili lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu ima registrovano sedište, odnosno prebivalište u Republici Srbiji.

Transakcija iz stava 2. ovog člana je prijem, davanje, zamena, čuvanje, raspolaganje ili drugo postupanje sa imovinom, uključujući i platnu transakciju u smislu zakona kojim se uređuje pružanje platnih usluga, kao i transakciju s digitalnom imovinom u smislu zakona kojim se uređuje digitalna imovina.

Gotovinska transakcija iz stava 2. ovog člana je fizički prijem ili davanje gotovog novca.

Značenje pojmova

Član 3.

Pojedini pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) Centralna evidencija je javna, jedinstvena, centralna, elektronska baza podataka o fizičkim licima koja su stvarni vlasnici Registrovanog subjekta;

2) evidentiranje je upis, promena ili brisanje podataka koji su ovim zakonom i drugim propisima određeni kao predmet evidentiranja u Centralnoj evidenciji;

3) ovlašćeno lice je:

(1) osnivač u postupku osnivanja Registrovanog subjekta elektronskim putem;

(2) lice koje je ovlašćeno za zastupanje u Registrovanom subjektu u svim drugim slučajevima;

(3) poverenik trasta, odnosno u slučaju pravnog odnosa sličnog trustu lice koje je uporedivo sa poverenikom;

4) odgovorno lice u smislu ovog zakona je ovlašćeno lice iz tačke 3) ovog stava;

5) trust je lice stranog prava koje jedno lice, osnivač (settlor, trustor) uspostavlja za života ili u slučaju smrti, a koji poverava imovinu na raspolaganje i upravljanje povereniku (trustee) u korist korisnika (beneficiary) ili u neku posebno naznačenu svrhu, i to tako da:

(1) imovina nije deo imovine osnivača trasta;

(2) pravo svojine na imovini trasta ima poverenik koji imovinu drži, koristi i njome raspolaže u korist korisnika ili osnivača, a u skladu sa uslovima trasta;

(3) ugovorom o trustu obavljanje određenih poslova se može poveriti i zaštitniku (trust protector), čija je osnovna uloga da obezbedi da se imovinom trasta raspolaže i upravlja tako da se u punoj meri ostvare ciljevi uspostavljanja trasta;

(4) je korisnik fizičko lice ili grupa lica u čijem interesu je lice stranog prava osnovano ili posluje, bez obzira na to da li je to lice ili grupa lica određena ili određiva;

6) pravni odnos sličan trustu je pravni odnos koji je po funkciji ili strukturi uporediv sa trustom (fiducie, druge vrste trasta, fideicomisio, anstalt i sl.);

7) stvarni vlasnik je:

(1) fizičko lice, koje posredno ili neposredno poseduje 25% ili više udela ili akcija u osnovnom kapitalu Registrovanog subjekta, odnosno 25% ili više prava glasa, na osnovu kojih učestvuje u upravljanju Registrovanim subjektom;

(2) fizičko lice koje posredno ili neposredno ima preovlađujući uticaj na vođenje poslova i donošenje odluka;

(3) fizičko lice, koje Registrovanom subjektu posredno obezbedi ili obezbeđuje sredstva i po tom osnovu bitno utiče na donošenje

odluka organa upravljanja Registrovanog subjekta prilikom odlučivanja o finansiranju i poslovanju;

- (4) fizičko lice koje je osnivač, poverenik, zaštitnik, korisnik trasta ako je određen, a ako korisnik nije određen krug lica u čijem je interesu trust ustanovljen, kao i lice koje ima dominantan položaj u upravljanju trustom, odnosno u pravnom odnosu sličnom trustu;
- (5) fizičko lice koje je osnivač, korisnik fondacije, odnosno zadužbine ako je određen, a ako korisnik nije određen krug lica u čijem interesu je fondacija, odnosno zadužbina osnovana, kao i članovi organa fondacije, odnosno zadužbine.

Izuzetno, ako za Registrovane subjekte iz člana 2. stav 1. tač. 1), 2), 3), 4), 6) i 7) ovog zakona nije moguće odrediti fizičko lice iz stava 1. tačka 7) podtač. (1)-(3) ovog člana na način kako je to propisano, kao i u slučaju kada su preduzete sve razumne radnje i mere kako bi se odredio stvarni vlasnik, a uprkos tome nije određen stvarni vlasnik, stvarni vlasnik Registrovanog subjekta je fizičko lice koje je registrovano za zastupanje, odnosno koje je registrovano kao član organa upravljanja tog subjekta.

Drugi pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom zakonu, a koji nisu definisani u stavu 1. ovog člana, imaju značenje definisano posebnim zakonima.

Svi pojmovi koji su u ovom zakonu upotrebljeni u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Posebni slučajevi kada se stvarni vlasnik ne određuje, odnosno ne evidentira

Član 4.

Stvarni vlasnik se ne određuje, odnosno ne evidentira:

- 1) za Registrovane subjekte u kojima je Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave jedini član, odnosno osnivač;
- 2) za Registrovane subjekte čiji su jedini članovi Registrovani subjekti iz tačke 1) ovog člana, javna preduzeća, Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave;
- 3) za Registrovane subjekte koji su u stečaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, u slučaju kada je pre pokretanja postupka stečaja stvarni vlasnik Registrovanog subjekta evidentiran u skladu sa članom 3. stav 1. tačka 7) ovog zakona;
- 4) za Registrovane subjekte nad kojima je pokrenut postupak prinudne likvidacije u skladu sa zakonom;
- 5) u odnosu na Republiku Srbiju, autonomnu pokrajinu i jedinicu lokalne samouprave, kada se one nalaze u vlasničkoj strukturi kapitala Registrovanog subjekta;
- 6) u odnosu na fond čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, kada se one nalaze u vlasničkoj strukturi kapitala Registrovanog subjekta;
- 7) u odnosu na stečajnu masu u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, kada se stečajna masa nalazi u vlasničkoj strukturi kapitala Registrovanog subjekta;
- 8) u odnosu na društveni kapital i Registar akcija i udela, kada se društveni kapital nalazi u vlasničkoj strukturi kapitala Registrovanog subjekta.

Centralna evidencija

Član 5.

Centralnu evidenciju vodi Agencija za privredne registre (u daljem tekstu: Agencija) u elektronskoj formi, preko registratora.

U Centralnu evidenciju, kao stvarni vlasnik, evidentira se svako fizičko lice koje ispunjava uslove iz člana 3. stav 1. tačka 7) ovog zakona i fizičko lice iz člana 3. stav 2. ovog zakona.

Sadržina Centralne evidencije

Član 6.

Centralna evidencija, u zavisnosti od pravne forme, odnosno oblika organizovanja, sadrži sledeće podatke o Registrovanom subjektu:

- 1) poslovno ime, odnosno naziv;
- 2) adresu sedišta;
- 3) datum upisa, promene ili brisanja podatka;
- 4) matični broj dodeljen od Republičkog zavoda za statistiku;
- 5) poreski identifikacioni broj (PIB);
- 6) status registrovanog subjekta (npr. aktivan, u stečaju, u likvidaciji, u prinudnoj likvidaciji, brisan);
- 7) pravnu formu, odnosno oblik organizovanja;
- 8) šifru pretežne delatnosti, odnosno oblast ostvarivanja ciljeva;
- 9) podatke o zastupniku;
- 10) podatke o fizičkom licu koje je registrovano kao član organa;
- 11) osnovni (registrovani) kapital;
- 12) podatke o članovima, odnosno osnivačima i procentu njihovog udela, odnosno broju i procentu njihovih akcija;
- 13) skraćeno poslovno ime;
- 14) poslovno ime na stranom jeziku;
- 15) skraćeno poslovno ime na stranom jeziku;
- 16) adresu za prijem pošte;
- 17) adresu za prijem elektronske pošte;
- 18) brojeve računa u bankama;
- 19) kontakt podatke, ako su registrovani.

Centralna evidencija sadrži i podatke o trustu i pravnom odnosu sličnom trustu, i to:

- 1) pravni oblik (fiducie, određene vrste trasta, fideicomisio, anstalt i sl.);
- 2) poslovno ime, odnosno naziv;
- 3) adresu sedišta;
- 4) identifikacioni broj (matični, registarski ili poreski broj i sl.);
- 5) državu porekla ako ne postoji sedište;

6) vrstu poslovnog, profesionalnog ili komercijalnog odnosa, odnosno transakcije iz člana 2. ovog zakona.

Centralna evidencija sadrži sledeće podatke o stvarnom vlasniku:

1) za domaće fizičko lice - lično ime, jedinstveni matični broj građana, datum rođenja, mesto i državu rođenja, kao i državu prebivališta;

2) za stranca - lično ime, broj pasoša ili broj lične karte stranca i državu izdavanja i/ili evidencijski broj za stranca, datum rođenja, mesto i državu rođenja, državu prebivališta i državljanstvo;

3) za izbegla ili prognana lica - lično ime, broj izbegličke legitimacije, datum rođenja, mesto rođenja, državu rođenja i državu boravišta;

4) osnov za sticanje svojstva stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta iz člana 3. stav 1. tačka 7) podtač. (1)-(5) i člana 3. stav 2. ovog zakona.

Osim podataka iz st. 1 - 3. ovog člana, Centralna evidencija sadrži i dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen, datume o evidentiranju podataka i dokumenata, kao i kopiju pasoša ili strane lične karte, ukoliko se stranac evidentira kao stvarni vlasnik.

Uvid u dokumente iz stava 4. ovog člana i njihovo preuzimanje preko internet stranice (portala) Agencije mogu vršiti državni organi, kao i organi nadležni za vršenje nadzora i obveznici u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

Ministar nadležan za poslove privrede bliže propisuje sadržinu Centralne evidencije radi sprovođenja evidentiranja stvarnih vlasnika u Centralnu evidenciju.

Osnovi evidentiranja

Član 7.

Osnovi evidentiranja u Centralnu evidenciju su:

1) upis Registrovanog subjekta u nadležni registar;

2) promena vlasničke strukture i članova organa Registrovanog subjekta, kao i druge promene na osnovu kojih se može ceniti ispunjenost uslova za sticanje svojstva stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta iz člana 3. ovog zakona.

3) upravljanje iz Republike Srbije trustom, odnosno pravnom odnosom sličnim trustu ili stupanje poverenika trasta, odnosno lica koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu u ime trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu u poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos, odnosno obavljanje transakcija iz člana 2. ovog zakona.

Način vođenja Centralne evidencije

Član 8.

Evidentiranje podataka u Centralnu evidenciju vrši:

1) registrator, na osnovu preuzetih podataka od nadležnih državnih organa o Registrovanom subjektu iz člana 6. stav 1. ovog zakona;

2) ovlašćeno lice, i to podataka iz člana 6. st. 2. i 3. ovog zakona.

Registrator je dužan da preuzme podatke najkasnije u roku od dva radna dana od dana nastupanja promene podataka, odnosno od prijema obaveštenja o nastaloj promeni dobijenog od strane nadležnog državnog organa.

Ovlašćeno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtačka (1) ovog zakona evidentiranje u Centralnu evidenciju vrši posredno putem korisničke aplikacije za

prijem elektronske prijave za osnivanje Registrovanog subjekta i istovremeno sa evidentiranjem učitava dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen.

Ovlašćeno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtačka (2) ovog zakona dužno je da evidentira podatke u Centralnu evidenciju, najkasnije u roku od 30 dana od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tač. 1) i 2) ovog zakona i istovremeno sa evidentiranjem učita dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen.

Ovlašćeno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtačka (3) ovog zakona dužno je da evidentira podatke u Centralnu evidenciju, najkasnije u roku od 30 dana od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 3) ovog zakona i istovremeno sa evidentiranjem učita dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen.

Ovlašćeno lice iz st. 3-5. ovog člana dužno je da u Centralnu evidenciju evidentira tačne podatke iz člana 6. st. 2. i 3. ovog zakona.

Agencija je dužna da ovlašćenom licu omogući nesmetan pristup Centralnoj evidenciji radi evidentiranja podataka preko internet stranice (portala) Agencije.

Ovlašćeno lice vrši evidentiranje i izmenu evidentiranih podataka uz upotrebu kvalifikovanog sertifikata za elektronski potpis.

Ministar nadležan za poslove privrede bliže propisuje način i uslove elektronske razmene podataka iz stava 1. tačka 1) ovog člana između Agencije i nadležnog državnog organa, radi sprovođenja evidentiranja stvarnih vlasnika Registrovanog subjekta.

Obaveza godišnje provere evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku

Član 9.

Registrovani subjekt, odnosno ovlašćeno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (3) ovog zakona dužno je da izvrši proveru tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku u roku od godinu dana od dana poslednjeg evidentiranja podataka o stvarnom vlasniku, odnosno od dana poslednje potvrde tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku i da u daljem roku od 30 dana potvrdi tačnost i ažurnost evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku.

Pristup internet stranici (portalu) putem koje se vrši potvrda tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka iz stava 1. ovog člana i način njenog korišćenja određuje Agencija.

Izvodi i potvrde iz Centralne evidencije

Član 10.

Na zahtev zainteresovanog lica Agencija, najkasnije u roku od dva radna dana od dana prijema zahteva, izdaje:

- 1) izvod iz Centralne evidencije o podacima o stvarnim vlasnicima Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu;
- 2) potvrdu iz Centralne evidencije o istorijskim podacima o stvarnim vlasnicima Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu;
- 3) potvrdu iz Centralne evidencije da je neko fizičko lice upisano ili je bilo upisano kao stvarni vlasnik.

Zahtev iz stava 1. ovog člana, podnosi se elektronski, preko internet stranice (portala) Agencije ili u pisanoj formi na propisanom obrascu, a ako obrazac nije propisan, podnosi se kao podnesak.

Uz zahtev se prilaže i dokaz o uplati naknade za izdavanje izvoda, odnosno potvrde.

Visinu i način plaćanja naknade iz stava 3. ovog člana utvrđuje Agencija, u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravni položaj Agencije.

Objavljivanje i dejstvo evidencije

Član 11.

Istovremeno sa evidentiranjem vrši se i objavljivanje podataka na internet stranici (portalu) Agencije.

Podaci o stvarnom vlasniku proizvode pravno dejstvo prema trećim licima narednog dana od dana objavljivanja tih podataka na internet stranici (portalu) Agencije.

Čuvanje podataka i dokumenata

Član 12.

Agencija je dužna da podatke i dokumente iz Centralne evidencije čuva trajno.

Registrovani subjekt, poverenik trasta i lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu dužan je da čuva podatke i dokumente na osnovu kojih je evidentiran stvarni vlasnik Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu, deset godina od dana evidentiranja podataka o stvarnom vlasniku, odnosno od dana evidentiranja poslednje promene podataka o stvarnom vlasniku, ako to nije u suprotnosti sa stavom 4. ovog člana.

Registrovani subjekt, poverenik trasta i lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu je dužno da na zahtev nadležnog organa ovlašćenog za vršenje nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor učini dostupnim i dostavi podatke i ažurirane dokumente iz stava 2. ovog člana, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prijema zahteva.

Ovlašćeno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (3) ovog zakona dužno je da, u skladu sa propisima o arhivskoj građi, čuva dokumente na osnovu kojih je evidentiran stvarni vlasnik Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu, pet godina od dana prestanka Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu.

Tužba za zaštitu prava lica koja su evidentirana kao stvarni vlasnici

Član 13.

Fizičko lice koje je evidentirano kao stvarni vlasnik Registrovanog subjekta može podneti tužbu protiv Registrovanog subjekta nadležnom sudu prema sedištu Registrovanog subjekta radi utvrđivanja da to lice nije stvarni vlasnik.

Fizičko lice koje je evidentirano kao stvarni vlasnik trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu može podneti tužbu protiv poverenika trasta, odnosno lica koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu nadležnom sudu prema mestu sedišta Agencije radi utvrđivanja da to lice nije stvarni vlasnik.

Sud, po pravnosnažnosti presude iz st. 1. i 2. ovog člana kojom je utvrđeno da tužilac nije stvarni vlasnik, dostavlja presudu Agenciji radi brisanja tog lica iz Centralne evidencije.

Postupak po tužbi iz st. 1. i 2. ovog člana je hitan.

Registrovani subjekt, odnosno ovlašćeno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (3) ovog zakona dužno je da evidentira novog stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju, najkasnije u roku od 30 dana od dana brisanja lica za koje je pravosnažnom presudom utvrđeno da nije stvarni vlasnik i istovremeno sa evidentiranjem učita dokumente na osnovu kojih je novi stvarni vlasnik određen.

Nadzor nad evidentiranjem, tačnošću i ažuriranjem evidentiranih podataka i dokumenata i čuvanjem podataka i dokumenata

Član 14.

Agencija proverava da li je Registrovani subjekt u Centralnoj evidenciji izvršio:

1) evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku i istovremeno sa evidentiranjem učitao dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen, u roku iz člana 8. stav 4. ovog zakona od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 1) ovog zakona;

2) potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku u roku iz člana 9. ovog zakona.

Agencija proverava da li je poverenik trasta, odnosno lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu izvršilo potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku u roku iz člana 9. ovog zakona.

Agencija je ovlašćena za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka protiv Registrovanog subjekta, poverenika trasta, odnosno lica koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu ako utvrdi da Registrovani subjekt, poverenik trasta, odnosno lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu nije postupilo u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana.

Nadležni organi iz člana 12. stav 3. ovog zakona u vršenju poslova nadzora i kontrole iz delokruga poslova koje obavljaju, proveravaju da li je Registrovani subjekt, poverenik trasta i lice uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu, izvršilo evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku u Centralnu evidenciju u roku iz člana 8. st. 4. i 5. ovog zakona od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tač. 2) i 3) ovog zakona, da li je evidentiralo tačne podatke, kao i da li Registrovani subjekt, poverenik trasta i lice uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu, čuva podatke i dokumente na osnovu kojih je evidentiralo stvarnog vlasnika.

Organi iz stava 4. ovog člana ovlašćeni su za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka protiv Registrovanog subjekta, poverenika trasta i lica uporedivog sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu, ako u vršenju nadzora utvrde da:

1) Registrovani subjekt nije izvršio evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku u Centralnu evidenciju u roku iz člana 8. stav 4. ovog zakona od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 2) ovog zakona;

2) Registrovani subjekat nije evidentirao tačne podatke;

3) Registrovani subjekt ne čuva podatke i dokumente na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta;

4) Registrovani subjekt, na zahtev tih organa nije učinio dostupnim i nije dostavio podatke i ažurirane dokumente na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta, bez odlaganja, a najkasnije u roku iz člana 12. stav 3. ovog zakona;

5) poverenik trasta, odnosno lice uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trastu, nije izvršilo evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku u Centralnu evidenciju u roku iz člana 8. stav 5. ovog zakona od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 3) ovog zakona;

6) poverenik trasta, odnosno lice uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trastu, nije evidentiralo tačne podatke;

7) poverenik trasta, odnosno lice uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trastu, ne čuva podatke i dokumente na osnovu kojih je evidentiralo stvarnog vlasnika trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu;

8) poverenik trasta, odnosno lice uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trastu, na zahtev tih organa nije učinilo dostupnim i nije dostavilo podatke i ažurirane dokumente na osnovu kojih je evidentiralo stvarnog vlasnika, bez odlaganja, a najkasnije u roku iz člana 12. stav 3. ovog zakona.

Narodna banka Srbije u vršenju poslova nadzora i kontrole iz delokruga poslova koje obavlja nad radom i poslovanjem Registrovanog subjekta, proverava da li je Registrovani subjekt ispunio obaveze utvrđene ovim zakonom, a naročito da li je izvršio evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku u Centralnu evidenciju u roku iz člana 8. stav 4. ovog zakona od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 2) ovog zakona, da li je evidentirao tačne podatke, kao i da li Registrovani subjekt čuva podatke i dokumente na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika.

Kada je Registrovani subjekt finansijska institucija, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i pravno lice koje obavlja menjačke poslove, nad kojima Narodna banka Srbije vrši nadzor u okviru obavljanja svojih zakonom utvrđenih funkcija, nadzor iz stava 6. ovog člana, kao i preduzimanje mera, uključujući i izricanje novčanih kazni prema tim Registrovanim subjektima, vrši Narodna banka Srbije u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje tih Registrovanih subjekata, odnosno propisima kojima se uređuje obavljanje menjačkih poslova i kontrola obavljanja menjačkih poslova.

Kada je Registrovani subjekt pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom nad kojim Komisija za hartije od vrednosti vrši nadzor u okviru obavljanja svojih zakonom utvrđenih funkcija, ta komisija proverava da li je Registrovani subjekt ispunio obaveze utvrđene ovim zakonom, a naročito da li je izvršio evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku u Centralnu evidenciju u roku iz člana 8. stav 4. ovog zakona od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 2) ovog zakona, da li je evidentirao tačne podatke, kao i da li Registrovani subjekt čuva podatke i dokumente na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika, i ta komisija preduzima mere, uključujući i izricanje novčanih kazni prema tim Registrovanim subjektima, u skladu sa zakonom kojim se uređuje digitalna imovina.

Lista Registrovanih subjekata koji nisu izvršili evidentiranje stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju

Član 15.

Agencija za privredne registre sačinjava i objavljuje na svojoj internet stranici (portalu) listu Registrovanih subjekata koji ne izvrše evidentiranje stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju u roku od 30 dana od dana osnivanja, odnosno od dana brisanja stvarnog vlasnika iz Centralne evidencije u skladu sa članom 13. stav 5. ovog zakona, kao i postojećih Registrovanih subjekata koji do dana početka primene ovog zakona nisu u Centralnoj evidenciji evidentirali podatke o stvarnom vlasniku.

Lista iz stava 1. ovog člana sadrži i podatke o postojećim Registrovanim subjektima koji u roku od 60 dana od dana početka primene ovog zakona ne izvrše učitavanje dokumenata na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen.

Agencija za privredne registre je u obavezi da listu iz stava 1. ovog člana ažurira na svakih 48 sati.

Registrovani subjekti sa liste iz stava 1. ovog člana svrstavaju se u kategoriju visokog rizika u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Postupanje u slučaju nesaglasnosti podataka o stvarnom vlasniku

Član 16.

Obveznik u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: obveznik), dužan je da pri utvrđivanju stvarnog vlasnika stranke u skladu s tim zakonom, pribavi podatke o stvarnom vlasniku te stranke iz Centralne evidencije i uporedi te podatke sa podacima koje je pribavio primenom radnji i mera propisanih tim zakonom.

Ako obveznik u slučaju iz stava 1. ovog člana utvrdi da se podaci o stvarnom vlasniku stranke, koje je pribavio primenom radnji i mera propisanih zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, razlikuju od podataka koji su evidentirani u Centralnoj evidenciji ili da ti podaci nisu evidentirani u toj evidenciji, dužan je da bez odlaganja preko internet stranice (portala) iz člana 9. stav 2. ovog zakona upiše napomenu o utvrđenoj nesaglasnosti i učita dokumente na osnovu kojih je utvrdio tu razliku.

Dostavljanje napomene i dokumenata iz stava 2. ovog člana, uključujući i podatke o ličnosti koji su sadržani u njima, vrši se bez saglasnosti stranke i lica na koje se dokumenti i napomena odnose.

Napomena iz stava 2. ovog člana postaje sastavni deo sadržine Centralne evidencije iz člana 6. ovog zakona i izvoda i potvrda iz člana 10. ovog zakona, a objavljuje se na internet stranici (portalu) Agencije u skladu s članom 11. ovog zakona.

Obveznik briše napomenu iz stava 2. ovog člana kada se, postupajući sa pažnjom dobrog stručnjaka, usaglase podaci između obveznika i Registrovanog subjekta, i kada obveznik utvrdi da su podaci tačni i ažurni, učitava dokumente na osnovu kojih je utvrdio tačnost i ažurnost podataka.

Ako organ iz člana 14. ovog zakona nadležan za nadzor nad obveznikom u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma utvrdi propuste kod Registrovanog subjekta u vezi sa evidentiranjem stvarnog vlasnika, dužan je da o tome bez odlaganja obavesti tog obveznika i taj obveznik postupa u skladu sa odredbama st. 1 - 5. ovog člana.

Nadzor nad primenom zakona

Član 17.

Nadzor nad primenom ovog zakona i nadzor nad radom Agencije u vezi sa Centralnom evidencijom vrši ministarstvo nadležno za poslove privrede.

Krivično delo

Član 18.

Ko u nameri da prikrije stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta, trasta odnosno pravnog odnosa sličnom trastu, u Centralnu evidenciju ne evidentira podatke o stvarnom vlasniku, evidentira neistinit podatak o stvarnom vlasniku kao istinit, promeni ili izbriše istinit podatak o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta, trasta odnosno pravnog odnosa sličnom trastu, kazniće se kaznom zatvora od šest meseci do pet godina.

Prekršaji

Član 19.

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj Registrovani subjekt - pravno lice:

1) ako u Centralnu evidenciju ne izvrši evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta i istovremeno sa evidentiranjem ne učita dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik Registrovanog subjekta određen, najkasnije u roku od 30 dana od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tač. 1) i 2) ovog zakona (član 8. stav 4.);

2) ako u Centralnu evidenciju ne evidentira tačne podatke iz člana 6. stav 3. ovog zakona (član 8. stav 6.);

3) ako u Centralnoj evidenciji, ne izvrši potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku u propisanom roku (član 9.);

4) ako ne čuva podatke i dokumente na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta (član 12. stav 2.);

5) ako na zahtev nadležnog organa ovlašćenog za vršenje nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor ne učini dostupnim i ne dostavi podatke i ažurirane dokumente na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prijema zahteva (član 12. stav 3.);

6) ako u Centralnu evidenciju ne izvrši evidentiranje podataka o novom stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta i istovremeno sa evidentiranjem ne učiata dokumente na osnovu kojih je novi stvarni vlasnik Registrovanog subjekta određen, najkasnije u roku od 30 dana od dana brisanja lica za koje je pravnosnažnom presudom utvrđeno da nije stvarni vlasnik (član 13. stav 5.).

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se odgovorno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtačka (2) ovog zakona u Registrovanom subjektu - pravnom licu.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice kao ovlašćeno lice u smislu člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (3) ovog zakona ako ne čuva dokumente na osnovu kojih je evidentiran stvarni vlasnik Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu, pet godina od dana prestanka Registrovanog subjekta, trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu, u skladu sa članom 12. stav 4. ovog zakona.

Prekršaj u slučaju osnivanja Registrovanog subjekta elektronskim putem

Član 20.

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj Registrovani subjekt - pravno lice, ako u postupku osnivanja Registrovanog subjekta elektronskim putem u Centralnu evidenciju ne evidentira tačne podatke iz člana 6. stav 3. ovog zakona, u skladu sa članom 8. stav 6. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se odgovorno lice iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtačka (1) ovog zakona u Registrovanom subjektu - pravnom licu, odnosno zakonski zastupnik osnivača ako je osnivač pravno lice.

Prekršaj u slučaju evidentiranja trasta i pravnog odnosa sličnog trastu

Član 21.

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice-poverenik trasta, odnosno pravno lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trastu:

1) ako u Centralnu evidenciju ne izvrši evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu i istovremeno sa evidentiranjem ne učita dokumente na osnovu kojih je stvarni vlasnik trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu određen, najkasnije u roku od 30 dana od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 3) ovog zakona (član 8. stav 5.);

2) ako u Centralnu evidenciju ne evidentira tačne podatke iz člana 6. st. 2. i 3. ovog zakona (član 8. stav 6.);

3) ako u Centralnoj evidenciji, ne izvrši potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku u propisanom roku (član 9.);

4) ako ne čuva podatke i dokumente na osnovu kojih je evidentiralo stvarnog vlasnika trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu (član 12. stav 2.);

5) ako na zahtev nadležnog organa ovlašćenog za vršenje nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor ne učini dostupnim i ne dostavi podatke i ažurirane dokumente na osnovu kojih je evidentiralo stvarnog vlasnika, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prijema zahteva (član 12. stav 3.);

6) ako u Centralnu evidenciju ne izvrši evidentiranje podataka o novom stvarnom vlasniku trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu i istovremeno sa evidentiranjem ne učita dokumente na osnovu kojih je novi stvarni vlasnik trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trastu određen, najkasnije u roku od 30 dana od dana brisanja lica za koje je pravnosnažnom presudom utvrđeno da nije stvarni vlasnik (član 13. stav 5.).

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se odgovorno lice u pravnom licu-povereniku trasta, odnosno u pravnom licu koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trastu.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se za prekršaj fizičko lice-poverenik trasta, odnosno fizičko lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trastu.

Zaštitne mere

Član 22.

Za prekršaj iz čl. 19. i 20. ovog zakona Registrovanom subjektu se može izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih delatnosti, a odgovornom licu u Registrovanom subjektu zabrana vršenja određenih poslova u pravnom licu.

Za prekršaj iz člana 21. ovog zakona, fizičkom licu-povereniku trasta, odnosno fizičkom licu koje je uporedivo sa poverenikom trasta u pravnom odnosu sličnom trastu, može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih poslova koje je vršilo u vreme izvršenja prekršaja.

Zaštitna mera iz ovog člana može se izreći u trajanju od šest meseci do tri godine, računajući od dana izvršnosti presude.

Sudsku odluku iz st. 1. i 2. ovog člana nadležni sud po pravnosnažnosti dostavlja Agenciji radi upisa u Centralnu evidenciju privremenih ograničenja prava lica registrovanih u Agenciji.

Prelazne i završne odredbe

Član 23.

Do dana početka primene ovog zakona, obveznik je dužan da pri utvrđivanju stvarnog vlasnika stranke u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, pribavi podatke o stvarnom vlasniku te stranke iz Centralne evidencije stvarnih vlasnika koja se vodi u skladu sa Zakonom o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika („Službeni glasnik RS”, br. 41/18, 91/19, 105/21 i 17/23) i uporedi te podatke sa podacima koje je pribavio primenom radnji i mera propisanih zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, a ako utvrdi da se podaci o stvarnom vlasniku stranke razlikuju od podataka koji su evidentirani u postojećoj Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika ili da ti podaci nisu evidentirani u toj evidenciji, dužan je da bez odlaganja obavesti organ nadležan za vršenje nadzora nad tim obveznikom u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Nadležni organ iz stava 1. ovog člana dužan je da na svojoj internet stranici objavi spisak Registrovanih subjekata o kojima je obavešten u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Dostavljanje obaveštenja iz stava 1. ovog člana i objavljivanje spiska iz stava 2. ovog člana, uključujući i podatke o ličnosti koji su sadržani u njima, vrši se bez saglasnosti stranke i lica na koje se to obaveštenje, odnosno spisak odnose.

Kada se usaglase podaci iz stava 1. ovog člana između obveznika i Registrovanog subjekta, i kada obveznik, postupajući sa pažnjom dobrog stručnjaka, utvrdi da su podaci u Centralnoj evidenciji iz stava 1. ovog člana tačni i ažurni, o tome obaveštava nadležni organ iz stava 1. ovog člana.

Nadležni organ iz stava 1. ovog člana ažurira spisak iz stava 2. ovog člana u skladu sa obaveštenjem obveznika iz stava 4. ovog člana.

Član 24.

Postojeći Registrovani subjekti dužni su da se usklade sa odredbama ovog zakona u roku od 60 dana do dana početka primene ovog zakona.

Član 25.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 26.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe Zakon o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika („Službeni glasnik RS”, br. 41/18, 91/19, 105/21 i 17/23) i podzakonski akti doneti na osnovu tog zakona.

Član 27.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se po isteku 18 meseci od dana stupanja na snagu, osim odredaba člana 12. stav 4. i člana 19. stav 3, koje se primenjuju od dana stupanja na snagu ovog zakona.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 97. tačka 17. Ustava Republike Srbije kojom je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika („Službeni glasnik RS”, br. 41/18, 91/19, 105/21 i 17/23) uređuje se uspostavljanje, sadržina, osnovi evidentiranja i način vođenja Centralne evidencije stvarnih vlasnika pravnih lica i drugih subjekata registrovanih u Republici Srbiji u skladu sa zakonom, kao i druga pitanja od značaja za evidentiranje stvarnih vlasnika.

Osnovni razlog za donošenje novog zakona su mere predviđene Akcionim planom za sprovođenje Strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma za period 2020-2024. godine („Službeni glasnik RS”, broj 14/20), kao i otklanjanje uskih grla uočenih u primeni pojedinih odredaba važećeg zakona. Naime, Akcionim planom za sprovođenje Strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2024. godine („Službeni glasnik RS”, broj 40/22), u delu Posebni cilj 2. Sprečiti unošenje u finansijski i nefinansijski sistem imovine za koju se sumnja da je stečena krivičnim delom ili koja je namenjena finansiranju terorizma ili širenju oružja za masovno uništenje, odnosno unaprediti otkrivanje takve imovine ukoliko je već u sistemu, Mera 2.2. Sprečavanje zloupotrebe finansijskog i nefinansijskog sektora za svrhe pranja novca, finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje kroz mere poznavanja i praćenja stranke kod obveznika, u okviru Aktivnosti 2.2.1. predviđena je izmena Zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika kojom će se unaprediti sadržina Centralne evidencije (uvesti obavezu evidentiranja stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta po svakom od osnova, obavezu učitavanja (upload) dokumenata u Centralnu evidenciju stvarnih vlasnika) i sa tim u vezi razviti/unaprediti softversku aplikaciju Centralne evidencije stvarnih vlasnika koju vodi Agencija za privredne registre.

Imajući u vidu da realizacija navedene aktivnosti zahteva veliki broj novih normativnih rešenja i intervencija u više od polovine članova važećeg Zakona, odlučeno je da se pristupi izradi novog zakona o centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika.

Navedeni zakon je od naročitog značaja za unapređenje postojećeg sistema otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, kao i za usaglašavanje domaćeg zakonodavstva sa svim međunarodnim standardima u ovoj oblasti, pa i sa Direktivom (EU) 2015/849. Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma.

Članom 30. Direktive (EU) 2015/849 propisana je obaveza država članica da osiguraju da poslovni i drugi pravni subjekti koji se registruju na njihovoj teritoriji pribave i čuvaju odgovarajuće, tačne i ažurne informacije o njihovim stvarnim vlasnicima i udelima koje poseduju. Od navedenih privrednih subjekata se zahteva da, osim informacija o svojim pravnim vlasnicima, pruže obveznicima informacije i o stvarnim vlasnicima. Informacije o stvarnim vlasnicima se čuvaju u svakoj državi članici u privrednom registru, registru privrednih društava ili javnom registru u skladu sa članom 16. Direktive (EU) 2017/1132. Podaci koji su sadržani u navedenom registru moraju biti odgovarajući, tačni i ažurni.

Dalje, članom 58. Direktive (EU) 2015/849 propisano je, između ostalog, da države članice osiguravaju da obveznici mogu snositi odgovornost za kršenje nacionalnih odredaba kojima se prenosi ova direktiva, da svaka sankcija ili mera koja iz toga proizlazi bude delotvorna, proporcionalna i odvraćajuća, kao i da države članice mogu uvesti kaznenopravne i administrativne sankcije. Takođe, istim članom propisano je da bi nadležni organi trebalo da imaju sva nadzorna i istražna ovlašćenja kako bi subjekti koji ne poštuju odredbe ove direktive, mogli biti sankcionisani, kao i da nadležni organi svoja ovlašćenja u pogledu sankcija mogu obavljati neposredno, u saradnji sa drugim nadležnim organima, podnošenjem zahteva nadležnim pravosudnim organima, kao i da isti u tom cilju blisko saraduju.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona definiše se predmet zakona, kao i druga pitanja od značaja za evidentiranje stvarnih vlasnika.

Članom 2. Predloga zakona određuju se subjekti na koje se zakon primenjuje (privredna društva, osim javnih akcionarskih društava, zadruge, ogranke stranih privrednih društava, poslovna udruženja i udruženja, osim privrednih komora i predstavništava stranih privrednih komora, političkih stranaka, sindikata, sportskih organizacija i udruženja, crkava i verskih zajednica, fondacije i zadužbine, ustanove, predstavništva stranih privrednih društava, udruženja, fondacija i zadužbina) i propisuje da se ovaj zakon primenjuje i na trustove kojima se upravlja iz Republike Srbije ili kojima se uprava ne nalazi u Republici Srbiji ako poverenik u ime trasta stupi u poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos, odnosno obavlja transakcije ili gotovinske transakcije sa pravnim ili fizičkim licima na teritoriji Republike Srbije, kao i na pravne odnose slične trustu kojima se upravlja iz Republike Srbije ili kojima se uprava ne nalazi u Republici Srbiji ako lice koje je uporedivo sa poverenikom stupi u poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos, odnosno obavlja transakcije ili gotovinske transakcije sa pravnim ili fizičkim licima teritoriji Republike Srbije, a imajući u vidu da propisi Republike Srbije ne poznaju pravnu formu trasta i drugih pravnih formi sličnih trustu (*fiducie*, druge vrste trasta, *fideicomisio* i sl.).

Članom 3. Predloga zakona uređuju se značenje pojedinih pojmova iz ovog zakona, i to pojam: Centralne evidencije, evidentiranja, ovlašćenog lica, odgovornog lica, trasta i pravnog odnosa sličnog trustu. Takođe, definiše se i pojam stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta, kao i trasta i pravnog odnosa sličnog trustu.

Članom 4. Predloga zakona propisuju se posebni slučajevi kada se stvarni vlasnik ne određuje, odnosno ne evidentira.

Članom 5. Predloga zakona propisuje se da Centralnu evidenciju stvarnih vlasnika vodi Agencija za privredne registre u elektronskoj formi preko registratora.

Članom 6. Predloga zakona propisuje se koje podatke o Registrovanom subjektu odnosno podatke o trustu i pravnom odnosu sličnom trustu, mora sadržati Centralna evidencija, kao i koje podatke o stvarnom vlasniku ista mora da sadrži. Pored podataka Centralna evidencija sadrži i dokumenta na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen, datume o evidentiranju podataka i dokumenata, kao i kopiju pasoša ili strane lične karte, ukoliko se stranac evidentira kao stvarni vlasnik Registrovanog subjekta.

Takođe, propisuje se da uvid u dokumenata i njihovo preuzimanje preko internet strane (portala) Agencije mogu vršiti državni organi, kao i organi nadležni za vršenje nadzora i obveznici u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

Pored toga, propisuje se da ministar nadležan za poslove privrede bliže propisuje sadržinu Centralne evidencije radi sprovođenja evidentiranja stvarnih vlasnika u centralnu evidenciju stvarnih vlasnika.

Članom 7. Predloga zakona propisuje se da su osnovi evidentiranja u Centralnu evidenciju: upis Registrovanog subjekta u nadležni registar; promena vlasničke strukture i članova organa Registrovanog subjekta, kao i druge promene na osnovu kojih se može ceniti ispunjenost uslova za sticanje svojstva stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta iz člana 4. ovog zakona i upravljanje trustom, odnosno pravnim odnosom sličnom trustu iz Republike Srbije ili stupanje poverenika trusta, odnosno lica koje je uporedivo sa poverenikom u ime trusta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu u poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos, odnosno obavljanje transakcija i gotovinskih transakcija na teritoriji Republike Srbije.

Članom 8. Predloga zakona propisano je da evidentiranje podataka u Centralnu evidenciju vrši regulator (preuzetih podataka od nadležnih državnih organa o Registrovanom subjektu) i ovlašćeno lice (evidentira propisane podatke o stvarnom vlasniku). Takođe, propisan je rok u kome je regulator dužan da preuzme odgovarajuće podatke u slučaju kada dođe do promene podataka, kao i rok u kome je ovlašćeno lice dužno da evidentira podatke u Centralnoj evidenciji u slučaju nastupanja odgovarajućeg osnova upisa. Istovremeno sa evidentiranjem ovlašćeno lice učitava (vrši *upload*) dokumenata na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen. Agencija za privredne registre je dužna da ovlašćenom licu omogući nesmetan pristup Centralnoj evidenciji preko internet strane (portala) Agencije, a ovlašćeno lice vrši evidentiranje podataka uz upotrebu kvalifikovanog elektronskog potpisa.

Članom 9. Predloga zakona propisana je obaveza godišnje provere evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku. Naime, Registrovani subjekt, odnosno ovlašćeno lice dužno je da izvrši proveru tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku u roku od godinu dana od dana poslednjeg evidentiranja podataka o stvarnom vlasniku, odnosno od dana poslednje potvrde tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku i da u daljem roku od 30 dana potvrdi tačnost i ažurnost evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku.

Članom 10. Predloga zakona propisuje se da Agencija, na zahtev lica, u propisanom roku od dana prijema zahteva, izdaje odgovarajući izvod i potvrde iz Centralne evidencije.

Takođe, propisan je način, odnosno forma u kojoj se podnosi zahtev za izdavanje izvoda, odnosno potvrde, kao i da se uz zahtev prilaže i dokaz o uplati naknade za izdavanje izvoda, odnosno potvrde, kao i utvrđivanje visine i načina plaćanja iste.

Članom 11. Predloga zakona propisano je da se objavljivanje važećih podataka vrši istovremeno sa evidentiranjem, dok je stavom 2. istog člana propisano da podaci o stvarnom vlasniku proizvode pravno dejstvo prema trećim licima narednog dana od dana objavljivanja podataka.

Članom 12. Predloga zakona propisano je da je Agencija za privredne registre dužna da podatke i dokumenta iz Centralne evidencije čuva trajno, kao i da su Registrovani subjekt, poverenik trusta i lica koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu dužni da čuvaju podatke i dokumenta na osnovu kojih je evidentiran stvarni vlasnik Registrovanog subjekta, trusta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu, deset godina od dana evidentiranja podataka o stvarnom vlasniku.

Takođe, propisano je i da je Registrovani subjekt, poverenik trusta i lica koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu dužan da na zahtev nadležnog organa ovlašćenog za vršenje nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i zakonom kojim se uređuje inspekcijски nadzor učini dostupnim i dostavi podatke i ažurirana dokumenta, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prijema zahteva.

Osim toga, predložena je dužnost ovlašćenog lica iz člana 3. stav 1. tačka 3) podtač. (2) i (3) ovog zakona da u skladu sa propisima o arhivskoj građi, čuva dokumenta na osnovu kojih je evidentiran stvarni vlasnik Registrovanog subjekta, trusta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu, pet godina od dana prestanka

Registrovanog subjekta. Ovo iz razloga što je obaveza čuvanja podataka i dokumentacije najmanje pet godina nakon prestanka Registrovanog subjekta u skladu sa FATF preporukom 24. tačka 7.

Članom 13. Predloga zakona propisano je da fizičko lice koje je evidentirano kao stvarni vlasnik može podneti tužbu nadležnom sudu radi utvrđivanja da to lice nije stvarni vlasnik, koju sud po pravnosnažnosti presude dostavlja Agenciji za privredne registre radi brisanja tog lica iz Centralne evidencije.

Takođe, propisana je i dužnost Registrovanog subjekta, odnosno ovlašćenog lica da evidentira novog stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju, najkasnije u roku od 30 dana od dana brisanja lica za koje je pravnosnažnom presudom utvrđeno da nije stvarni vlasnik i obaveza da istovremeno sa evidentiranjem učita dokumenata na osnovu kojih je novi stvarni vlasnik određen.

Članom 14. Predloga zakona uređen je nadzor nad evidentiranjem, tačnošću, ažuriranjem evidentiranih podataka i dokumenata i čuvanjem podataka i dokumenata.

Naime, kada je reč o osnovu evidentiranja koji se odnosi na upis u nadležni registar (član 7. tačka 1) ovog zakona) Agencija za privredne registre proverava: da li je Registrovani subjekt u propisanom roku u Centralnoj evidenciji izvršio i evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku i istovremeno sa evidentiranjem učitao (izvršio *upload*) dokumenata na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen. Pored toga, Agencija proverava i da li je Registrovani subjekt, poverenik trasta, odnosno lice koje je uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu izvršio potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka o stvarnom vlasniku. Ukoliko Agencija utvrdi da u propisanom roku nije izvršeno evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku ili potvrđivanje tačnosti i ažurnosti evidentiranih podataka, podneće prekršajnu prijavu protiv gore navedenih lica.

Takođe, kada je reč o osnovu evidentiranja koji se odnosi na promenu vlasničke strukture i druge promene koje utiču na promenu evidentiranog stvarnog vlasnika, kao i o osnovu koji se odnosi na stupanje poverenika trasta, odnosno lica koje je uporedivo sa poverenikom u ime trasta, odnosno pravnog odnosa sličnog trustu u poslovni odnos na teritoriji Republike Srbije sa obveznikom u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma (člana 7. tač. 2) i 3) ovog zakona), nadležni organi ovlašćeni za vršenje nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor proveravaju da li je Registrovani subjekt, poverenik trasta i lice uporedivo sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu, izvršio odgovarajuće evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku u propisanom roku. Ovi organi ovlašćeni su i za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka protiv Registrovanog subjekta, poverenika trasta i lica uporedivog sa poverenikom u pravnom odnosu sličnom trustu, ako u vršenju nadzora utvrde propisane nepravilnosti.

Pored toga, propisano je i da Narodna banka Srbije u vršenju poslova nadzora i kontrole iz delokruga poslova koje obavlja nad radom i poslovanjem Registrovanog subjekta, proverava da li je Registrovani subjekt ispunio obaveze utvrđene ovim zakonom, a naročito da li je izvršio evidentiranje podataka o stvarnom vlasniku u Centralnu evidenciju u roku iz člana 8. stav 4. ovog zakona od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 2) ovog zakona, da li je evidentirao tačne podatke, kao i da li Registrovani subjekt čuva podatke i dokumenta na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika i da je s tim u vezi ovlašćena da preduzima mere, uključujući i izricanje novčanih kazni prema Registrovanim subjektima nad kojim vrši nadzor (finasijska institucija i pravno lice koje obavlja menjačke poslove), a u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje tih subjekata, odnosno propisima kojima se uređuje obavljanje menjačkih poslova i kontrola obavljanja menjačkih poslova.

Kada je Registrovani subjekt pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom nad kojim Komisija za hartije od vrednosti vrši nadzor u okviru obavljanja svojih zakonom utvrđenih funkcija, nadzor i preduzimanje mera, uključujući i izricanje novčanih kazni prema tim Registrovanim subjektima, vrši Komisija za hartije od vrednosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje digitalna imovina.

Članom 15. Predloga zakona uvodi se, kao novina, obaveza Agencije za privredne registre da sačinjava i javno objavljuje listu Registrovanih subjekata koji nisu izvršili evidentiranje stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju u propisanom roku, kao i postojećih Registrovanih subjekata koji do dana početka primene ovog zakona nisu u Centralnoj evidenciji evidentirali podatke o stvarnom vlasniku.

Ova lista sadrži podatke i o Registrovanim subjektima koji su evidentirali stvarnog vlasnika, a koji u roku od 60 dana od dana početka primene ovog zakona ne izvrše učitavanje (*upload*) dokumenata na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen.

Lista se ažurira na svakih 48 sati, a Registrovani subjekti sa liste smatraju se vidokorizičnim u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Članom 16. Predloga zakona propisuje se postupanje obveznika u smislu zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma u slučaju nesaglasnosti podataka o stvarnom vlasniku koji je obveznik pribavio primenom radnji i mera iz tog zakona, u odnosu na podatke koji su evidentirani u Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika. Ovo sve uzimajući u obzir mišljenje Evropske komisije na predaplikaciju Republike Srbije za pridruživanje Jedinственom području za plaćanje u evrima SEPA, gde je konstatovano da odredbe našeg zakonodavstva nisu usklađene sa članom 30. stav 4. Pete direktive koja se odnosi na oblast sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Članom 17. Predloga zakona propisuje se nadležnost organa za vršenje nadzora nad sprovođenjem ovog zakona.

Članom 18. Predloga zakona propisano je krivično delo za ono lice koje u nameri da prikrije stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta, trasta odnosno pravnog odnosa sličnom trustu u Centralnu evidenciju ne evidentira podatke o stvarnom vlasniku, evidentira neistinit podatak o stvarnom vlasniku kao istinit, promeni ili izbriše istinit podatak o stvarnom vlasniku Registrovanog subjekta, trasta odnosno pravnog odnosa sličnom trustu. Za ovo krivično delo propisana je kazna zatvora od šest meseci do pet godina.

Čl. 19, 20. i 21. Predloga zakona propisiju se prekršaji za Registrovanog subjekta, između ostalog, prekršaj u slučaju osnivanja Registrovanog subjekta elektronskim putem i prekršaj u slučaju evidentiranja trasta i pravnog odnosa sličnog trustu. Prekršajno se kažnjava i odgovorno lice u pravnom licu, odnosno povernik trasta i fizičko lice uporedivo sa poverenikom trasta u pravnom odnosu sličnom trustu.

Članom 22. Predloga zakona propisane su zaštitne mere za prekršaj iz čl. 19. i 20. ovog zakona pa se Registrovanom subjektu može izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih delatnosti, a odgovornom licu u Registrovanom subjektu zabrana vršenja određenih poslova u pravnom licu. Takođe, za prekršaj iz člana 21. ovog zakona, fizičkom licu- poverniku trasta, odnosno fizičkom licu koje je uporedivo sa poverenikom trasta u pravnom odnosu sličnom trustu, može se izreći, zaštitna mera zabrane vršenja određenih poslova koje je vršio u vreme izvršenja prekršaja. Zaštitna mera iz ovog člana može se izreći u trajanju od šest meseci do tri godine, računajući od dana izvršnosti presude. Sudsku odluku kojom je izrečena zaštitna mera nadležni sud po pravnosnažnosti dostavlja Agenciji radi upisa u Centralnu evidenciju privremenih ograničenja prava lica registrovanih u Agenciji.

Članom 23. Predloga zakona propisano je postupanje obveznika u smislu zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma u slučaju nesaglasnosti podataka o stvarnom vlasniku koji je obveznik pribavio primenom radnji i mera iz tog zakona, u odnosu na podatke koji su evidentirani u Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika, za vreme do početka primene odredaba člana 16. ovog zakona. Naime, odredbu člana 16. nije moguće primeniti sve do izrade adekvatnog softverskog rešenja Centralne evidencije stvarnih vlasnika.

Članom 24. Predloga zakona propisuje se da su postojeći Registrovani subjekti dužni da se usklade sa odredbama ovog zakona u roku od 60 dana do dana početka primene ovog zakona.

Članom 25. Predloga zakona predloženo je da se podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donesu u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članom 26. Predloga zakona predloženo je da danom početka primene ovog zakona prestaju da važe Zakon o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika („Službeni glasnik RS”, br. 41/18, 91/19, 105/21 i 17/23) i podzakonski akta doneti na osnovu tog zakona.

Članom 27. Predloga zakona propisuje se da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se po isteku 18 meseci od dana stupanja na snagu, osim odredaba člana 12. stav 4. i člana 19. stav 3, koje se primenjuju od dana stupanja na snagu ovog zakona.

IV. FINANSIJSKA SREDSTAVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za primenu ovog zakona obezbeđena su sredstva Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2025. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 94/24) u iznosu od 30.000.000,00 dinara na razdelu 21.0 Ministarstvo privrede, program 1508 - Uređenje i nadzor u oblasti privrednog i regionalnog razvoja, funkcija 410 - Opšti ekonomski i komercijalni poslovi i poslovi po pitanju rada, projekat 0002 - Politike i mere privrednog i regionalnog razvoja, ekonomska klasifikacija 424 - Specijalizovane usluge.

V. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja

1. Prikazati postojeće stanje u predmetnoj oblasti u skladu sa važećim regulatornim okvirom.

Imajući u vidu predmet ovog zakona, isti je od naročitog značaja za unapređenje postojećeg sistema otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i usaglašavanju domaćeg zakonodavstva sa svim međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Ova oblast u Republici Srbiji uređena je Zakonom o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika („Službeni glasnik RS”, br. 41/18, 91/19, 105/21 i 17/23), kojim se uređuje se uspostavljanje, sadržina, osnovi evidentiranja i način vođenja Centralne evidencije stvarnih vlasnika pravnih lica i drugih subjekata registrovanih u Republici Srbiji u skladu sa zakonom, kao i druga pitanja od značaja za evidentiranje stvarnih vlasnika.

Članom 30. Direktive (EU) 2015/849 propisana je obaveza država članica da osiguraju da poslovni i drugi pravni subjekti koji se registruju na njihovoj teritoriji pribave i čuvaju odgovarajuće, tačne i ažurne informacije o njihovim stvarnim vlasnicima i udelima koje poseduju. Od navedenih privrednih subjekata se zahteva da, osim informacija o svojim pravnim vlasnicima, pruže obveznicima informacije i o stvarnim vlasnicima. Informacije o stvarnim vlasnicima se čuvaju u svakoj državi članici u privrednom registru, registru privrednih društava ili javnom registru u skladu sa članom 16. Direktive (EU) 2017/1132. Podaci koji su sadržani u navedenom registru moraju biti odgovarajući, tačni i ažurni.

Dalje, članom 58. Direktive (EU) 2015/849 propisano je, između ostalog, da države članice osiguravaju da obveznici mogu snositi odgovornost za kršenje nacionalnih odredaba kojima se prenosi ova direktiva, da svaka sankcija ili mera koja iz toga proizlazi bude delotvorna, proporcionalna i odvraćajuća, kao i da države članice mogu uvesti kaznenopravne i administrativne sankcije. Takođe, istim članom propisano je da bi nadležni organi trebalo da imaju sva nadzorna i istražna ovlašćenja kako bi subjekti koji ne poštuju odredbe ove direktive, mogli biti sankcionisani, kao i da nadležni organi svoja ovlašćenja u pogledu sankcija mogu obavljati neposredno, u saradnji sa drugim nadležnim organima, podnošenjem zahteva nadležnim pravosudnim organima, kao i da isti u tom cilju blisko saraduju.

Imajući u vidu navedene odredbe pomenutih direktiva naša država je donela Zakon o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika kako bi se uskladila sa odredbama ovih direktiva.

2. Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema? Da li postoje neki drugi razlozi za donošenje propisa u slučaju da nije uočen problem u oblasti?

Važeći zakon do sada je više puta menjan i dopunjavan prvenstveno zbog usklađivanja nacionalnog propisa sa propisima Evropske unije, odnosno Zakon o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika kao zakon od naročitog značaja za unapređenje postojećeg sistema otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i usaglašavanja domaćeg zakonodavstva sa svim međunarodnim standardima u ovoj oblasti. Bilo je potrebno, između ostalog, bliže urediti nadležnost organa i organizacija u pogledu kontrole evidentiranja podataka, istinitosti i tačnosti tih podataka, kao i dati ovlašćenje za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka. Pored toga, u cilju unapređenja uslova za otpočinjanje poslovanje, a u skladu sa merama iz Akcionog plana Programa za unapređenje pozicije Republike Srbije na rang listi Svetske banke o uslovima poslovanja-Doing Business za period 2020-2023. godine, izvršene su i izmene i dopune Zakona kojima se propisuje da se

u slučaju osnivanja Registrovanog subjekta elektronskim putem, osnivač smatra ovlašćenim licem za evidentiranje propisanih podataka o stvarnom vlasniku, čime se omogućava da se istovremeno sa osnivanjem Registrovanog subjekta izvrši evidentiranje stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju. Ukoliko osnivač ne iskoristi ovu mogućnost, ostaje obaveza lica koje je ovlašćeno za zastupanje u Registrovanom subjektu da u roku od 30 dana (član 8. stav 3. Zakona) od dana nastupanja osnova evidentiranja iz člana 7. tačka 1) ovog zakona, odnosno od osnivanja Registrovanog subjekta evidentira stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju, te s tim u vezi ostaje i njegova odgovornost za evidentiranje podataka u propisanom roku, za tačnost podataka koje je evidentirao, kao i za čuvanje odgovarajućih, tačnih i ažurnih podataka i dokumenata na osnovu kojih je evidentirao stvarnog vlasnika.

Osnovni razlog za donošenje novog zakona su mere predviđene Akcionim planom za sprovođenje Strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma za period 2020-2024. godine („Službeni glasnik RS”, broj 14/20), otklanjanje uskih grla uočenih u primeni pojedinih odredaba važećeg zakona, kao i dalje usklađivanje sa međunarodnim standardima. Naime, Akcionim planom za sprovođenje Strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2024. godine („Službeni glasnik RS”, broj 40/22) u delu Posebni cilj 2. Sprečiti unošenje u finansijski i nefinansijski sistem imovine za koju se sumnja da je stečena krivičnim delom ili koja je namenjena finansiranju terorizma ili širenju oružja za masovno uništenje, odnosno unaprediti otkrivanje takve imovine ukoliko je već u sistemu, Mera 2.2. Sprečavanje zloupotrebe finansijskog i nefinansijskog sektora za svrhe pranja novca, finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje kroz mere poznavanja i praćenja stranke kod obveznika, u okviru Aktivnosti 2.2.1. predviđena je izmena Zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika kojom će se unaprediti sadržina Centralne evidencije (uvesti obavezu evidentiranja stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta po svakom od osnova, obavezu učitavanja (upload) dokumenata u Centralnu evidenciju stvarnih vlasnika) i sa tim u vezi razviti/unaprediti softversku aplikaciju Centralne evidencije stvarnih vlasnika koju vodi Agencija za privredne registre. Napominjemo, da se cilj 2. gore navedenog akcionog plana prati pokazateljem učinka - Ocene tehničke usklađenosti sistema sa međunarodnim standardima i relevantnim sistemima sa međunarodnim standardima i relevantnim preporukama i ostvarenje cilja biće praćeno kroz praćenje sprovođenja Strategije.

Imajući u vidu da realizacija navedene aktivnosti zahteva veliki broj novih normativnih rešenja i intervencija u više od polovine članova važećeg zakona, odlučeno je da se pristupi izradi novog zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika.

ključna pitanja za identifikovanje opcija

1. Da li je cilj moguće ostvariti primenom „status quo” opcije (odustajanje od bilo kakve intervencije)? Prikazati posledice primene „status quo” opcije.

Opcija „status quo” nije primenljiva, s obzirom da je Vlada usvojila mere iz ove oblasti koje treba sprovesti, odnosno Akcioni plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma za period 2020-2024. godine.

2. Koje su ključne promene koje se propisom predlažu radi ostvarenja cilja?

Propisan je niz novih odredbi koje će osigurati unapređenje postojećeg sistema otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i usaglašavanju domaćeg zakonodavstva sa svim međunarodnim standardima u ovoj oblasti. Propisuje da se ovaj zakon primenjuje i na trustove kojima se upravlja iz Republike Srbije ili kojima se uprava ne nalazi u Republici Srbiji ako poverenik u ime trasta stupi u poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos, odnosno obavlja transakcije ili

gotovinske transakcije sa pravnim ili fizičkim licima na teritoriji Republike Srbije, kao i na pravne odnose slične trustu kojima se upravlja iz Republike Srbije ili kojima se uprava ne nalazi u Republici Srbiji ako lice koje je uporedivo sa poverenikom stupi u poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos, odnosno obavlja transakcije ili gotovinske transakcije sa pravnim ili fizičkim licima na teritoriji Republike Srbije, a imajući u vidu da propisi Republike Srbije ne poznaju pravnu formu trusta i drugih pravnih formi sličnih trustu (*fiducie*, druge vrste trusta, *fideicomisio* i sl). Dakle, Republika Srbija ne poznaje pravnu formu (registrovanu) kao takvu, ali u sistemu sprečavanja pranja novca prepoznaje je Zakon o sprečavanju pranja novca u članu 3. tačka 12) tog zakona i član 3. tačka 3) podtačka (4) važećeg zakona, u svrhu sprečavanja pranja novca tj. određivanja stvarnog vlasnika trusta kada isti uspostavlja poslovni odnos sa nekim licem (pa i sa obveznikom Zakona o sprečavanju pranja novca) na teritoriji Republike Srbije ili kada se trustom upravlja iz Republike Srbije. Na primer zakonodavstvo Republike Austrije, kao i naše, ne poznaje pravnu (registrovanu) formu kao takvu, ali im je ona itekako važna u sistemu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, pa smo shodno tome i prilagodili rešenje Republike Austrije ovim zakonom. Pored toga trust se pominje i u gore pomenutim direktivama sa kojima se usklađujemo. Pored toga, trust se može naći i u razgranatnoj strukturi pri određivanju stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta u Srbiji. Druge pravne forme slične trustu su tkz. fiducijarni pravni poslovi. Oni su prepoznati u Zakonu o finansijskom lizingu i Zakonu o digitalnoj imovini. Klasično pravo prepoznaje takođe fiducijarni pravni posao - nastaje kada jedno lice koje se naziva fiducijent (prenosilac) prenese pravo drugom licu – fiducijaru (sticalac) ali ga ne učini definitivnim sticalcem, tako da će fiducijar po nastupanju određenih okolnosti biti obavezan da pravo vrati fiducijentu ili da ga prenese na treće lice – fideikomisara. Prema trećim licima fiducijar izgleda kao definitivni sticalac i tako nastupa u pravnom prometu Iza fiducijarnih poslova se često kriju zabranjeni pravni poslovi, pa između ostalih, i za njih treba odrediti ko je u suštini stvarni vlasnik, a što je i propisano važećim zakonom (član 3. tačka 3) podtačka (4)), a sada samo precizirano.

Ovim zakonom predloženo je i produženje roka sa 15 na 30 dana za evidentiranje, odnosno promenu stvarnog vlasnika u Centralnoj evidenciji koju vodi Agencija za privredne registre. Ovo iz razloga što se kroz dosadašnju praksu pokazalo da je rok prekratak pogotovo u slučajevima kada je u pitanju razgranata vlasnička struktura, kada u nizu ima više pravnih lica pa treba sa sigurnošću utvrditi fizičko lice stvarnog vlasnika poslednjeg (pravnog) lica. Ovo još iz razloga što će Registrovani subjekti ovim izmenama imati obavezu da u Centralnu evidenciju unesu dokumenta po svim osnovama propisanih Zakonom za određivanje stvarnog vlasnika (i po osnovu vlasništva, dominantnog uticaja, finansiranja i sl). Pribavljanje dokumentacije zahteva trud i vreme, pogotovo kada se u vlasničkoj strukturi nalaze pravna lica iz drugih država, pa je i od njih potrebno prikupiti odgovarajuću dokumentaciju, što je sve uticalo da se rok od 15 dana produži na 30 dana, kako bi se u cilju tačnosti i pouzdanosti podataka u Centralnoj evidenciji uneli tačni podaci. U suprotnom bi smo imali pokrenute prekršajne postupke u situacija kada Registrovani subjekt tj. ovlašćeno lice Registrovanog subjekta iz opravdanih razloga, jer mu nije ostavljeno dovoljno vremena za prikupljanje podataka, nije bilo u mogućnosti da evidentira stvarnog vlasnika.

Godišnja provera evidentiranih podataka predstavlja još jednu meru koja će uticati na tačnost, istinitost, pouzdanost podataka (a što su svakako zahtevi pomenutih direktiva) u Centralnu evidenciju, jer će Registrovani subjekti samo jednim klikom po isteku roka od poslednje promene stvarnog vlasnika u Centralnoj evidenciji moći da „verifikuju” dosadašnjeg stvarnog vlasnika ili da izvrše promenu postojećeg jer su se činjenice promenile. Ovo neće uticati na povećanje troškova jer je Registrovanim subjektima omogućeno da elektronskim putem besplatno, bilo gde da

se nalaze da samo jednim klikom verifikuju podatke. Taj mali utrošak vremena ne može se porediti sa doprinosom sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma koji se odnosi na tačnost, istinitost i pouzdanost podataka u Centralnoj evidenciji.

Dalje, uvodi se obaveza evidentiranja stvarnog vlasnika Registrovanog subjekta po svakom od osnova, obaveza učitavanja (*upload*) dokumenata u Centralnu evidenciju stvarnih vlasnika) i sa tim u vezi razvije se/unapredi softverska aplikacija Centralne evidencije stvarnih vlasnika. Zatim uvodi se obaveza Agencije za privredne registre da sačinjava i javno objavljuje listu Registrovanih subjekata koji nisu izvršili evidentiranje stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju u propisanom roku, kao i postojećih Registrovanih subjekata koji do dana početka primene ovog zakona nisu u Centralnoj evidenciji evidentirali podatke o stvarnom vlasniku.

Ova lista sadrži podatke i o Registrovanim subjektima koji su evidentirali stvarnog vlasnika, a koji u roku od 60 dana od dana početka primene ovog zakona ne izvrše učitavanje (*upload*) dokumenata na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen.

Lista se ažurira na svakih 48 sati, a Registrovani subjekti smatraju se visokorizičnim u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Pored toga, propisuje se koje podatke o Registrovanom subjektu, odnosno podatke o trastu i pravnom odnosu sličnom trastu, mora sadržati Centralna evidencija stvarnih vlasnika, kao i koje podatke o stvarnom vlasniku ista mora da sadrži. Pored podataka Centralna evidencija sadrži i dokumenta na osnovu kojih je stvarni vlasnik određen, datume o evidentiranju podataka i dokumenata, kao i kopiju pasoša ili strane lične karte, ukoliko se stranac evidentira kao stvarni vlasnik Registrovanog subjekta.

Takođe, propisuje se da uvid u dokumenata i njihovo preuzimanje preko internet strane (portala) Agencije mogu vršiti državni organi, kao i organi nadležni za vršenje nadzora i obveznici u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

3. Koja je međunarodna uporedna praksa u regulisanju oblasti?

Republika Austrija na primer od početka donošenja propisa iz ove oblasti primenjuje evidentiranje stvarnog vlasnika po svim osnovama, kao i obavezu učitavanja (*upload*) dokumenata u nadležnom registru stvarnih vlasnika Republike Austrije.

Ključna pitanja za analizu finansijskih efekata

1. Kakve će efekte predložena rešenja propisa imati na javne prihode i rashode?

Predložena rešenja će smanjiti u nekoj meri pojavu sive ekonomije zbog sprečavanja pranja i finansiranja terorizma, pa će to posredno imati pozitivan efekat na javne prihode.

Ključna pitanja za analizu ekonomskih efekata

1. Da li se predloženim rešenjima propisa uvodi novi, ukida ili menja postojeći administrativni postupak ili administrativni zahtev i koja je njegova svrha? Da li predložena rešenja utiču na povećanje ili smanjenje administrativnih troškova i koliko iznosi povećanje ili smanjenje administrativnih troškova koje snosi privredni subjekt?

Predložena rešenja u propisu ne utiču na povećanje ili smanjenje administrativnih troškova koje snosi privredni subjekt jer evidentiranje stvarnog vlasnika i učitavanja (*upload*) dokumenata u Centralnu evidenciju stvarnih vlasnika se vrši elektronski od strane zastupnika/osnivača registrovanog subjekta.

2. Da li se predloženim rešenjima propisa uvodi nova, menja ili ukida postojeća obaveza koja neposredno ili posredno utiče na povećanje ili smanjenje troškova proizvodnje i/ili pružanja usluga koje snosi privredni subjekt? Koliko iznosi povećanje ili smanjenje ovih troškova? Koja je svrha uvođenja nove, izmena ili ukidanja ove obaveze?

Predloženim rešenjima se ne menjaju, ne ukidaju, niti uvode nove obaveze koje neposredno ili posredno menjaju proces proizvodnje i/ili pružanja usluge.

Ključna pitanja za analizu efekata na društvo

Predložena rešenja ne utiču na povećanje ili smanjenje administrativnih troškova koje snose građani, niti se predloženim rešenjima propisa uvodi nova ili menja ili ukida postojeća finansijska obaveza za građane. Takođe, predloženim rešenjem propisa ne utiče se na bilo koji način na cene roba i usluga i životni standard stanovništva, niti predložena rešenja iz propisa imaju uticaj na tržište rada, zapošljavanje, uslove za rad i sindikalno udruživanje.

1. Da li predložena rešenja propisa utiču na dostupnost kulturnih sadržaja i očuvanje kulturnog nasleđa?

Predložena rešenja propisa ne utiču na dostupnost kulturnih sadržaja i očuvanje kulturnog nasleđa.

Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

1. Koje aktivnosti je potrebno sprovesti i u kojim rokovima kako bi se omogućila primena propisa? Koji organi javne uprave, odnosno organizacione jedinice organa javne uprave su odgovorni za sprovođenje ovih aktivnosti?

Podzakonski propisi za izvršenje ovog zakona biće doneti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a do dana početka primene ovog zakona primenjivaće se podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika („Službeni glasnik RS”, br. 41/18, 91/19, 105/21 i 17/23). Ministarstvo privrede je odgovorno za donošenje podzakonskih akata u skladu sa ovim zakonom.

2. Odrediti kapacitete organa javne uprave koje je potrebno angažovati za primenu propisa. Da li nadležni organi raspolažu ovim kapacitetima?

Agencija za privredne registre raspolaže dovoljnim kapacitetima za izradu liste Registrovanih subjekata koji nisu izvršili evidentiranje stvarnog vlasnika u Centralnu evidenciju, shodno članom 15. ovog zakona. Softversko rešenje APR-a za primenu propisa biće pušteno najkasnije u roku od 18 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, imajući u vidu da je potrebno sprovesti postupak javne nabavke.

Takođe, nadležni organi kontrole (inspekcijski organi, NBS, i drugi organi nadzora propisani zakonom) imaju dovoljno kapaciteta za nadzor i kontrolu nad Registrovanim subjektima.

3. Da li i na koji način predložena rešenja propisa utiču na efikasnost, odgovornost i transparentnost rada organa javne uprave nadležnih za primenu propisa?

Predložene izmene unaprediće efikasnost rada Agencija za privredne registre, kao i nadležnih organa kontrole (inspekcijski organi, NBS, i drugi organi nadzora propisani zakonom) pre svega u domenu nadzora nad registrovanim subjektom u smislu Zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika. Predloženim izmenama predviđa se niz sankcija koje su slojevite i koje odgovaraju težini izvršenog krivičnog dela i prekršaja, gde pre svega mislimo na novčane kazne koje

će se izricati ukoliko se ne budu poštovale odredbe ovog zakona. To su izmene koje će rad gore navedenih organa učiniti efikasnijim.

Informacije o sprovedenim konsultacijama

1. Da li su prilikom izrade propisa sprovedene konsultacije?

DA / NE

2. Koje ciljne grupe i zainteresovane strane je potrebno uključiti u proces konsultacija (na osnovu sprovedene analize ciljnih grupa i zainteresovanih strana)?

Sve one koje su i bile uključene u proces konsultacija i izrade Nacrta zakona.

3. Navedite ciljne grupe i zainteresovane strane koje su učestvovala u konsultacijama.

Nacrt zakona pripremila je Posebna radna grupa za pripremu teksta Nacrta zakona, u čijem radu su učestvovali predstavnici organa i organizacija čiji je delokrug povezan sa sadržinom ovog zakona. Naime, u radu Radne grupe za pripremu teksta Nacrta zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika pravima pored predstavnika Ministarstva privrede i Agencije za privredne registre učestvovali su i predstavnici Ministarstva pravde, Privredne komore Srbije (koja zastupa interese npr. privrednih subjekte, različitih kolektivnih udruženja i sl), Ministarstva unutrašnje i spoljne trgovine, Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, Narodne banke Srbije, Prekršajnog apelacionog suda, Prekršajnog sud u Beogradu, Udruženja banaka Srbije, Centra za evropske politike, Uprave za sprečavanje pranja novca, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, Ministarstva pravde i Poreske uprave.

4. Da li je prilikom izrade propisa, ostvarena komunikacija sa predstavnicima mikro, malih i srednjih privrednih subjekata iz regulisane oblasti, ugroženim društvenim grupama i predstavnicima udruženja koje se bave rodnom ravnopravnošću?

Da u izradi Nacrta zakona učestvovala je i Privredna komora koja je zastupala interese svojih članova, kao i predstavnici civilnog društva i sl.

5. Da li su relevantne informacije o svim fazama sprovedenih konsultacija, korišćenim tehnikama i javnoj raspravi, objavljene na portalu e-Konsultacije i kada?

Program javne rasprave o Nacrtu zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika sa priložima utvrđenim Poslovníkom Vlade, objavljeni su na internet stranici Ministarstva privrede https://privreda.gov.rs/cat_propisi/zakoni-u-pripremi/ i na Portalu „eKonsultacije” 11. septembra 2023. godine, sa pozivom svim zainteresovanim stranama da u toku trajanja javne rasprave dostave svoje komentare, predloge i sugestije za unapređenje teksta Nacrta zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika, na e-mail adresu: privrednadrustva@privreda.gov.rs ili pisanim putem na adresu Ministarstvo privrede, Beograd, Kneza Miloša 20, sa napomenom: „Za javnu raspravu o Nacrtu zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika”.

Takođe, na internet stranici Ministarstva privrede https://privreda.gov.rs/cat_propisi/zakoni-u-pripremi/ i na Portalu „eKonsultacije” objavljen je i Izveštaj o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika.

6. Navedite primedbe, sugestije i komentare na tekst propisa, dostavljene u toku konsultacija koje su usvojene.

Posebna radna grupa za pripremu teksta Nacrta zakona razmotrila je sve primedbe, sugestije i komentare na tekst propisa koji su dostavljeni u toku javne rasprave i zaključila da isti nisu opravdani, te nisu ni prihvaćeni. Razlozi za ne prihvatanje primedaba, sugestija i komentara obrazloženi su u Izveštaju o sprovedenoj javnoj raspravi.

OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač - Vlada

Obrađivač - Ministarstvo privrede

2. Naziv propisa

Predlog zakona o Centralnoj evidenciji stvarnih vlasnika

Draft Law on the Centralised records of beneficial owners

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,

/

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

/

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

/

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Nije ustanovljena veza sa NPAA, odnosno NPAA ne uređuje oblast stvarnog vlasništva.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima:

/

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

Direktiva (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma, o izmenama Uredbe (EU) broj 648/2012 Evropskog parlamenta i Saveta i o prestanku važenja Direktive 2005/60/EZ Evropskog parlamenta i Saveta i Direktive Komisije 2006/70/EZ.

Potpuno usklađen.

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost, treba navesti razloge

/

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

/

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Tabela usklađenosti sa Direktivom (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta dostavljena je uz Predlog zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Ne

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Ne

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

Ne